ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԵՐՈՒՄ—ՏԱՐԻ—ԹՎԻ—1344—ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ—1—ՓԵՏՐՎԱՐ—1873

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին և Գոլոշիով հասցեով 180 գր.
» Գաւառաց » 140 գր.
Վեցամսեայ եւ Գոլոշ » 90 գր.
» Գաւառաց » 50 գր.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 50 գր.
Գրանցուած առաջ մէկ անգամի համար 3 զուրուշ, երկու անգամի համար 2 զուրուշ, աւելի անգամներու համար ալ ամսագրութիւնն կը լրացնէ։

ԱՐԱՔԱՆ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գալով լրագրաց Համրոյ ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերջերեսեալ Նամակ կամ որ եւ իցէ դրութիւն խմբագիր—Տէրէնին, ազիզ ուղղուիք, Կ. Պոլիս, Զինիլի խան, Մասիսի դրատնոցն։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 1 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննա 10 փետր.

Կայսեր մայրը Գարոլին կայսրուհին որ երկրին մոյսը համարուած էր, վախճանեցաւ։ բոլոր Վիեննա եւ գաւառները սուգ ասին։

Բէյրլ. 10 փետր.

Կառավարութիւնը հաստատին երկաթուղիներն ուզեցողներու մասին էր։ Ներկայիները վերանայ խնդրին յանձնուեցաւ։

Փարիզ 10 փետր.

Հարիւրին եկեալ ասնիք մինչեւ 53.80ի իջաւ։

Պ. Տը Ֆրոյկի ազգարարութիւն առաւ Պ. Թիերի եւ Պ. Ֆրեֆոբի։ Ա յա ազգարարութիւնը իրաւաբանութեան մասք կը մնայուն։

Փարիզ 10 փետր.

Իրաւախոհութիւնը ակնարկն հնարաւոր կը համարի Պ. Տը Ֆրոյկիի տեղակալին վերայ։

Մարիա 11 փետր.

Թագաւորը պաշտօնէից հետ անհամաձայնութեան պատճառաւ հրաժարելոյ դիտաւորութիւն կը յայտնէ։

Արեւմտեանական ժողովոյ նիստերը գոցուած են։ Երեք օրէ ի վեր ջանք կը մինի մեղմացուցանել իր դիտաւորութիւնն եւ հեռացնել։ Եթէ եւ չկենայ։ Արեւմտեան ժողովը քուէի դնելով որոշեր եւ անհամաձայնութեան համար պետութեան քննութիւն մի պիտի անուանէ։

Մարիտի մէջ խռովութիւնը չվերջացաւ։

Մարիա 11 փետր.

Թագաւորն իր հրաժարելոյ դիտաւորութեան վերայ պնդելով՝ այսօր պատգամաւորով մի պիտի յայտնէ Արեւմտեան ժողովոյ։ Պաշտօնեայք ալ պիտի հրաժարին, եւ Արեւմտեան ժողովը մնայուն պիտի հրատարակուի։

Փարիզ 11 փետր.

Պ. Լանֆրէ քինն այսօր Ֆիկերայէն լուր առաւ թէ Մարիտի Գարթէրը Արեւմտեանին կողմէ կէս օրին հեռագրով լուր եկեր է հան թէ իրիկուան հանգարտութիւն պիտի հրատարակուի Մարիտի մէջ։

Լոնտրա 11 փետր.

Օմ. Քոնս. 53 7/16
փոխ 1869 65 3/4
» 1871 73 1/2
» 1872 92
Անգլ. Փոնտ. 92 1/4
Ամիան 25 1/2
Մոնէր 40

Լիվերպուլ 10 փետր.

Բամպակ Մ. Դ. 10 1/8 1/4
Ծախուած 10000 հատ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրի մէջ պատահած աղետալի դէպքին վերայ Իզմիրէն երեքշաբթի օրը դրուած և Լէվանտի Հերալտի հատած նամակ մի հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ։

«Կիրակի օրը գիշերուան ժամը չորսին, ծանր զերկայ ցիցերու վերայ շինուած փիլոֆս ոնուն պարանին մէջ լորոֆսաղացներու ներկայացուցած մի արուած ժամանակ շէնքն յանկարծ փլաւ։

«Կրնալու համարելաւ կըսէ թէ 108 տունակ տուած է, բայց ապրուելոյ անձինք կը փիպին թէ պարանին մէջ 200ի չափ մարդ կային, մեծ մասն ապրուստ մարդիկ, քանի մի տասնիկ և քանի մ՚ալ պատուաւոր տուներէ պատանիք։ Ժամի չորսին չարաղուչակ ճռճռտիւններ լսուեցան, և հինգ բոլորէ չանցած՝ արմարանն ամբողջապէս ծռելի։ Դրանք մեռելանոց քանի մ՚անձինք կրցին ինքզինքնին ազատել։ ամենք ալ, ազատուհանները ծռելի նեռուելով ազատուեցան։ Իսկ մեռելներն ողորմելի հանելոյ հանելոյ հանելոյ բաղդ ունեցան։ Ինչպէս ասեցինք, ինքզինքնին ազատել։

«Ընդ հանուր ասրատի պիրուած է Զմիւռնիոյ մէջ։ Ցառիկոնութիւնը ցիցերու վերայ չմնուած ծռելի զերկայ ոյնպարանները երթալն ալ ազդ էրդ։

«Ազատուել մարդոց մէկուն լեզուն բռնուած է։

«Կառավարութիւնը խստիւ պիսի պատժէ ոյնպարանին սէրը, որ մասնաւորին իրեն ստուած ոգեւորութեանց ոչնչի չիսնէց։»

Կայսերական կառավարութիւնն Իզմիրի երկաթուղիին մինչեւ Պրուսա գիծ մի չինել որոշած լինելով հասարակային շինութեանց վերաբերեալ վնասն էսահմ փոյան՝ Պ. Բրէսել ճարտարապետն հետ երիւշաբթի օրն Իզմիր գնաց դիշերը դիծը անցնելիք տեղերն ոչ։ անցանելիք։ Նրան թէ նոր չինուելիք գիծը դէպ Կամ Մուտանիայի Նաւահանգստին հետ ալ հաղորդակցութիւն պիտի ունենայ։

Շաբաթ դէշեր կեսին չ Սոյի ջրանոցին մնացեալը 20 տարեկան տասնիկ պատանի մի գանուեցաւ կարծելն դանակով ծանրագոյն զարնուած։ Դեռ մեռած չէր, բայց մինչեւ որ վերաբերին հիւանդանոց տարին, վերջին շունչը փչեց։ Ով լինելը քննուելոյ ատաւելեցաւ որ դժբաղդ պատանին փախճանեալ Շեկ ֆե—իւլ—Հուրմ թոսան փաշայի որդին էր, և գինուորական դպրոցին մէջ ուսում կը ստանար բուսական յաջողութեամբ։

Կրնան թէ սեռապարը բռնուելը 5 քանցանը խոստանալու է։

Շաբաթի դիշեր Կեսարիոյ

բնթացքին, եթէ ժամանակէ մ՚ի վեր սեռնուած այնքան բարեկամական յոյզերէն ու հաւատքներէն եռան. չկրէին այնպիսի թշնամական ատելութիւն մ՚ որ իրենց ազգային կենաց կ՚սպառնայ. վասն զի ընտանեկան կապերու խզումն ազգի մի քայքայումն է, որոյ պատասխանատուները միայն Յոյն մեծամեծ տէր յաւէս չպտի լինեն ոչ մեզ հետ գաղութ պտի լինեն Պատրիարքարանի կառավարման անհամակերպ կամակարարներն կուսոց։

Այս դատն ճշմարտութեանց արտայայտութեան համար ներս մ՚խնդրելով, կը վերցնենք մեր խօսքն չընդհանրութիւնը յայտնել մայրաքաղաքիս Յունական մեծամեծ Պատրիարքարանի կառավարման անհամակերպ կամակարարներուն։

Ամբ դատն ճշմարտութեանց արտայայտութեան համար ներս մ՚խնդրելով, կը վերցնենք մեր խօսքն չընդհանրութիւնը յայտնել մայրաքաղաքիս Յունական մեծամեծ Պատրիարքարանի կառավարման անհամակերպ կամակարարներուն։

Մեծ. Նաւարֆեան Տիպրան Էֆենտին նախ համառօտ ատենաբանութեան մը թարգմանց նպատակն ուսումնասիրութեանց ներկայացուցիչ. յետոյ Ցոքիր Շիշմանեան Էֆենտին՝ Երբագիան քարտուղարութեան մեր ազգին միջայ բրած օգտակար և վերազարգացուցիչ ազգասիրական ընդարձակ գործունէութեան նկարագրէն, ազգային ժամանակակից դէպքերէն յիշելով և նոցա պատճառներն ու արդիւնքները ցուցնելով։ Ինչպէս կը տեսնուի, խնդիրը շատ ընդարձակ փոխուած և կնճռոտ էր, բայց Շիշմանեան էֆէնտին՝ ազգային միութեան և յառաջդիմութեան նպատակը միայն տեսակէտ ընտրելով, յաջողցաւ մինչև ի կէս ժամու մէջ այս բնդարձակ նիւթը բովանդակել, և իր անկողմնակալ, բարի և բուռաւոր դատողութեամբն ունկնդրաց կրկին կրկին ծափահարութեանցն արժանանալ։

Գիւղի լրագրին երէկուան թուոյն մէջ մեր դէմ գրածներուն լրջանի լեզուն և հոյլհոյս թիւններն ամենչոմն և սահման անցած լինելով, որոշեցինք Բ. Դրան բարձր և պատուոյ դատարանաց յիշեալ թերթին դէմ՝ Բայց՝ զարդեցս զի այդպիսի վիրջնական միջոցի մի դիմելնուս համար զմեզ տարաբարուց մեղադրել չդադարի, պատրաստ կը դատենք նոցա հրաւիրել. յիշեալ թերթին խմբագիրը, որ մինչև ուր թէ օր կամ ազգայնն առանց մ՚առջև. ինքզինքն ազդարարել, կամ հայհոյութիւններն հրապարակաւ յետս կոչէ։

Իսկ եթէ շընդունի մեր այս վերահանձնական առաջարկութիւնը, այն ատեն օրէնքի դատարանաց բ. Դրան դիմել, և քան օրինաց հատուցում պահանջել։

Երկուշաբթի երեկոն Օրթագիւղի Լսարանն հանդիսաւոր կերպով բացուեցաւ։ Ներկայացուցիչ թեան բազմութիւն ուսումնական և ուսումնասէր ազգայնոց, որք ոչ միայն Օրթագիւղէն՝ այլ և մայրաքաղաքիս ուրիշ թաղերէն փութացեալ էին ներկայ դտնուիլ Մեծ. Տոքթոր Գ. Շիշմանեանի ճառախօսութեան։

Մեծ. Նաւարֆեան Տիպրան Էֆէնտին նախ համառօտ ատենաբանութեան մը թարգմանց նպատակն ուսումնասիրութեանց ներկայացուցիչ. յետոյ Տոքթոր Շիշմանեան Էֆէնտին՝ Երբագիան քարտուղարութեան մեր ազգին միջայ բրած օգտակար և վերազարգացուցիչ ազգասիրական գործունէութեանցն նկարագրէն, ազգային ժամանակակից դէպքերէն յիշելով և նոցա պատճառներն ու արդիւնքները ցուցնելով։ Ինչպէս կը տեսնուի, խնդիրը շատ ընդարձակ փոխուած և կնճռոտ էր, բայց Շիշմանեան էֆէնտին՝ ազգային միութեան և յառաջդիմութեան նպատակը միայն տեսակէտ ընտրելով, յաջողցաւ մինչև ի կէս ժամու մէջ այս բնդարձակ նիւթը բովանդակել, և իր անկողմնակալ, բարի և բուռաւոր դատողութեամբն ունկնդրաց կրկին կրկին ծափահարութեանցն արժանանալ։

Զրոյց կը պատմուի թէ Նրօնական և Փարիզեան ժողովոց անդամներէն ամենքը տեղ տեղ ժողովներու դասակարգով Ս. Պատրիարքը ուսումնասիրելու խորհուրդ և հնարք կը նիւթեն։ Այսպիսի ժողովակ մ՚ալ Կիրակի օրն Օրթագիւղ դասաբաւեր է կրնուի։

Այս զրոյցներն անհաւատալի կը թուին մեզ։ վասն զի չեմք կրնար յուսալ որ ազգային պատասխանատու անձինք, մանաւանդ Փարիզեան և Նրօնական ժողովոց անդամք, Պատրիարքը փոխելու համար հանդամանալ յուսան մեր քենեշութեանց դիմեն, քանի որ սահմանադրական խնդիրներ ունին սահմանութեան ենթարկել զոյն յաւեանի Եկեղեցական ժողովոց, Եթէ ապարդիւն կամ ազգ ամենաս ընթացքի մէջ դանուած է։

Սահմանադրութեան զոյց ատած օրինաւոր ճանապէն դուրս որ և է ընթացք՝ ազգը խառնելէ եւ ազգային դարձոց և շահուց վնասելէ զատ ուրիշ հետևանք չի կրնար ունենալ։

Ինչպէս որ անցեալ շաբթու ծանուցած էինք, շաբաթի գիշեր կէսակի փաշայի Սամանիէ թիատրոնը շրջեղ Ներկայացում մի տուաւ։ Ինպատաս Մամլոյ խմբագիր Մեծ. Գէորգ Այվազեան էֆէնտիի։

Գոհութիւնամբ կը լսեմք թէ բազմութիւն պատուաւոր ազգայնիք անհամբեր՝ և շատեր ալ տոմսակներ գնելով նպաստամատոյց եղած են այս բարենպաստակ գործին։

Բակայն ցաւալի է, որ քանի մի խառնակարգ անձինք նոյն գիշերը խանդն վերջը մխոր և անկարգութիւն հաներ են թատրոնին մէջ ատանց կարգ. որ պատճառաւ, և հետևարար մեր հանդուրժուելեան ու գժբախտ թեան ատ լեմ եղեր են պատուաւոր հանդիսականաց և մանաւանդ ընտանեաց, ինչպէս ալ կը տեսնուի հետևեալ նամակէն՝ զոր ուսումնասէր հանդիսական մի գրկած է մեզ՝ հրատարակելու խնդրանօք։

. . . Խմբագիր ազգ.

Ժամանակէ մ՚ի վեր է մեր ազգայնոցմէ մանաւորաց ոմանց կազմն շարունակ պատիք թաղայի թատրոնին վարչութեան դէմ նախատական և անկարգ ցոյցեր տեսի ունենալու վրայ են, որոցմէ միւսն մեր ևս այս տեղատ ներկայ գտնուելով, ցաւալի և տխուր տարաբարութիւն մ՚ըրաւ թէ՝ մեր և թէ բարեր թատերասէր հասարակութեան վրայ։

Ի նպաստ Մասոյ Մեծ. խմբագրին՝ յանձնար 27 շաբաթի գիշեր Պատիր փաշայի թատրոնը տրուած ներկայացման վերջը, երբ թատերգութիւնն ամբողջ ուսանելի և Ազատ կատուած երդը տրուեցաւ էր, դերասաններէն մին ելեմին վրայ երգելու հրապարակաւ ծանոյց հանդիսականաց թէ ազգասիրաբարեսիրութեան մէջ նշանակուած Հայրենասէր գիներ երգը հայերէն լեզուաւ չդանուելուն պատճառաւ, առանձին ընդունելի երգ։

Հանդիսատես ժողովուրդը այս ծանուցման դէմ սանոյ փորը ինչ տրտունջ կամ գժգոհութեան նշան մը ցոյց տուին՝ իր լռութեամբը հաւանութիւն տուաւ այն յայտարարութեան, և թատրոնը որ երդէ գերասանն ու գերասանուհին ամբողջ տարաբարի յիշեալ տանկերգին երդը։

Վերջին վարագոյրն ընկած էր։ որ ներկայացման տարաբը կը նշանակէր, հանդիսականաց բուռն ծափահարութեան միջոցին, յանկարծ ժողովրդեան մէջէն մէկ երկու պատանիներ, ձայն բարձրացնելով յիշեալ երդին հայերէն լեզուաւ երգուելիք պահանջեցին։ դերասաններէն ոմանք հեղգնակ թատերաբերմին դիտաց երեւնալով՝ այդ մէկ քանի տեղանց ընած պահանջման առաջին ընդունելի՝ ամենայն ազնուութեամբ հանդարտեցնել ջանացին։ ապայն աղմուկը հեգնական չատանալով։ որոց խօսքն մեծագոյն մասը այդ տեսակ թատերասէր և տեսանելի ցոյցերուն հեղինակաց դէմ ազդեցութեան բաղդաքեր էին։ միջոցապէս դերասաններէն մին վարչութեան կոչեցն տեսնելի վարչութիւն մ՚ընելու և յուզմունքն ալ աւելի չը սաստկելու նպատակաւ՝ բեմին վրայէն հանդարտելու հրաւիրեց զմարդս։ յայտնելով թէ այդ փափաքն ալ կատարուելու համար երիս վայրկեան համբերութիւն են։ մինչև։ որ յիշեալ երգին մէկ երկու առնը հայերէն լեզուաւ գտնուի։

Նրէն փորագրը բացուեցաւ, և յիշեալ երգին հայերէնը երգուելէն յետոյ երգ հանդիսատեսք բոլորն ալ ծափահարութեամբ և կեցցէներով մինչև կը պատասխանուէին։ մի և նոյն խանդոյտ ու անկարգ ցոյցերու հետևանք մէկ երիս առնիրը՝ յիշեալ ծափահարութեանց միջոցին ետեւէն փարչութիւնը։ փառ է վարչութիւնը։ սպարապետերը կը հնչեցնէին։ զանք ինչպէս տեր՝ նոյնպէս և շատերուն ալ ապարատի զարդարանքը գրգռեցին։

Այս անկարգութիւնը։ ինչպէս ըսինք։ առաջին անգամ չը լլլալուն համար։ իրաւունք կուտայ մեզ մէկ քանի խորհրդածութիւն ընել այդ մասին։

Արդարեւ։ ինչպէս ոմանք բազաքաքիրթ ազգայ մէջ։ նոյնպէս մեր մէջ ալ ընդունուած է թէ թատրոնի հանդիսական մը իրաւունք ունի ներկայացուցչաց նկատմամբ իր գոհութիւնը կամ դժգոհութիւնը յայտնելու։ բայց իր այդ իրաւունքն ի գործ դնելու և իր ունեցած նպատակաւ կամ անարգանաց դէպ ատուն ի յայտ անելու համար միայն երիս մէջէն ուրուած է իրեն։ կամ ծափահարութիւն և կամ չը տալ միայն։ ապէ ուրիշն ընելու։ և կամ սպառնական միջոցներու՝ այն է՝ պատասխանիներով թատերագրեմն վրայ ցասկրանալու։ այս կամ այն անձին դէմ լուսանք տեղալու։ կամ թիկունքը մարդ ապուսարին դէմ դարձնելու։ նստարաններուն կամ դուրսի տեղերն կամ դուրսերը յայտնելու։ և ուրիշ այս տեսակ անարգ ու անվայել անկարգութեանց ապարատաբերութեանց դիմելը՝ բնաւ ներելի չը լլալն զատ՝ պարզապէս անզգուշութիւն է։

Մանաւանդ որ։ մէկ կամ աւելի հանդիսականք եթէ յիշեալ երգին երդուելիքը դուրս գային։ որ գովելի փափաք մ՚է թէ որ օտար լեզուներէ աւելի ազգային լեզուի նախանձախնդրութիւն ցոյց տալ էր բուն նպատակներն։ այն ատեն ալ հարկ էր որ կանխաւ եղած ծանուցման դէմ բողոքին։ և տակերէն կրթալագրու եղան։ Աւելի անանց զգուշանն որմնեցներով կը հանդէ զանք։ քան թէ ձեռ և տրամաբանութեան հանգարտակոչ ճգնաբանութեան։ ուստի ոմանց ոչ նախնական ուսման պարագ դիտեալ։ և ոչ իսկ գրագ դիտեալ։ անոր կրօնքն ամբոյզ հաւատալու վրայ կիկացուցայ։

Եւ յիրաւի դիտութիւնն ու փիլիսոփայութիւնը փրկութեան բնաւ չեն ծառայեր։ և Յիսուս ուրիշ բան հանար աշխարհ չեկաւ։ բայց եթէ երկնային խորհուրդներն և հոգւոյ օրէնքը յայտնելու։ Աւսալ անոր գործը հոգւոյ հետ է։ մինակ անոր հետ կը խօսակցի։ իր Աստուածը մինակ անոր կը բերէ։

Ինչն հոգւոյ՝ և հոգին իրեն բաւական են։ Ամենեւ անոր ասենը հոգին բան մը չէր օգտուած։ Նիւթն ու ժամանակն էին աշխարհի սէր։ Անոր ձայնողը ամեն բան կորցի մեռաւ։ անկից հետը գիտութիւնն ու փիլիսոփայութիւնը երկրպագական պարտականք են։ Հոգին իր իշխանական գերազանութիւնը ձեռք բերաւ։ միայն Հաւատք բաւին ուսումը գոյացական բարը յօրինուածութիւնը կրթալագրու եղան։ Աւելի անանց գոյացուն որմնեցներով կը հանդէ զանք։ քան թէ ճշոյ և տրամաբանութեան հանգարտակոչ ճգնաբանութեան։ ուստի ոմանց ոչ նախնական ուսման պարագ դիտեալ։ և ոչ իսկ գրագ դիտեալ։ անոր կրօնքն ամբոյզ հաւատալու վրայ կիկացուցայ։

մանեցնեն։ Սնանց հոգեկան կարգութիւններն խիստներու հետ նոյն են, տարբերութիւնը միայն ոմանց և մեր նոյնները գործնական վրայ է։ ամեն մեկերնիս տարաբաղդ նպատակներու և երկրի և պարագայից համեմատ ի գործ դնելոյնս։

Բրիտանա՝ անանկ չէ։ Անոր ամեն բանը գիս կարգեցնէ։ խելքը ինձմէ վեր է։ կամքը գիս կը շփոթէ, անոր և ոչիսարէն օր և իսկ մարդու մէջ հոմանութիւն հնարաւոր ծայր մը չկայ։ Ձշմարտութիւնս մանուոր եակ մ՚է։ անոր գաղափարները։ ըստ գործութիւնները։ քարոզած ճշմարտութիւնը։ հանդերձ կիրոր։ ոչ մարդկային կապմակերպութիւնով և ոչ երրայ բնութեամբ չեն մեկնուիր։

Անոր ծնունդը։ վարդ պատմութիւնը։ մարդապետութեան խորութիւնը որ ճշմարտապէս գերազանցութիւնց ծայրը կը հասնի։ անանց ամենազարմանալի լուծուն է։ Աստուածային էակ ըլլալն իմացնէ։ ընդ հակառակին՝ անանց և իմ մէջ ուրաց չատ նմանութիւններ կը տեսնեմ՝ հաստատութիւններ կիմանամ՝ հասարակաց տկարութիւններ և տիրութիւն։ որ և գտնուիք ինձի և բոլոր մարդկային ոգին կը

բուշալի են, և չդիտեմ ինչպէս անթեափանցելի խորհուրդներ։ որք գիս ամենքանելի մտածութիւններու մէջ կ՚ընկղմեն։ խորհուրդներ՝ որ հոգիս՝ աչքիս առաջն են։ մեծագնահատ խորհուրդ զոր ոչ կրնամ ուրանալ և ոչ հասկնալ։

Հոս մարդկային բան մը չեմ տեսներ։

Որքան կը մտածեմ և ի մտոյ կը քննեմ։ այնքան ինձմէ վեր կը դտնեմ՝ ամեն բան՝ յոգեմատաղոյ մեծութիւնէ վեհ կը մնայ։ և որքան մտածեմ՝ բան մը չեմ կրնար հասկնալ։ Անոր կրօնքը միտակ իրեն յատուկ գաղափարք մ՚է։ և տեսակ խմբագրական մը մեր առջև կուգայ որ մարդ կոչին չէ՝ անշուշտ։

Հոն խորին նախախնամութիւն մը կայ որ չհանգստացած բաներու և առանձներու կարգ մը կը հնարէ։ Ցիսուս՝ մեր գիտութիւններէն բան մ՚ալ չանար։ Անոր կենացը հետևութիւնն կամ օրինակ՝ մինակ իր վրայ կը տեսնուի բարոյական փիլիսոփայ մ՚ալ չէ։ որովհետև խաչի հրաշքով կը բարձրանէ։ և իր աչքերանքն առաջին օրէն անոր եր-

կրպագուս եղան։ Աւելի անանց զգուշանն որմնեցներով կը հանդէ զանք։ քան թէ ճշոյ և տրամաբանութեան հանգարտակոչ ճգնաբանութեան։ ուստի ոմանց ոչ նախնական ուսման պարագ դիտեալ։ և ոչ իսկ գրագ դիտեալ։ անոր կրօնքն ամբոյզ հաւատալու վրայ կիկացուցայ։

Եւ յիրաւի դիտութիւնն ու փիլիսոփայութիւնը փրկութեան բնաւ չեն ծառայեր։ և Յիսուս ուրիշ բան հանար աշխարհ չեկաւ։ բայց եթէ երկնային խորհուրդներն և հոգւոյ օրէնքը յայտնելու։ Աւսալ անոր գործը հոգւոյ հետ է։ մինակ անոր հետ կը խօսակցի։ իր Աստուածը մինակ անոր կը բերէ։

Ինչն հոգւոյ՝ և հոգին իրեն բաւական են։ Ամենեւ անոր ասենը հոգին բան մը չէր օգտուած։ Նիւթն ու ժամանակն էին աշխարհի սէր։ Անոր ձայնողը ամեն բան կորցի մեռաւ։ անկից հետը գիտութիւնն ու փիլիսոփայութիւնը երկրպագական պարտականք են։ Հոգին իր իշխանական գերազանութիւնը ձեռք բերաւ։ միայն Հաւատք բաւին ուսումը գոյացական բարը յօրինուածութիւ-

երգը ընկալով արդիլին որ չերգուի, բայց Ծանուցման լուսնեամբ հաւանութիւն տալ, և առանկիցն երգն ալ մինչև վերջը մի և նոյն լուսնեամբ մանկիկ ընելէն յետոյ երգեր կրկին յիշեալ երգին հոյլ ընեն ալ. Դրացիներ պատանիներու հանար սովորական անհիմնութիւններ յարուցանելու վարանելի ապարինութիւն մ'է։

Արանք ոչ միայն յոգնուս ազգին շարժումներ չեն, այլ և վիրաւորանքն անհերքելի նախատինք մ'են, ոչ միայն թատրոնին և թատերգաց հանդարտութեան, այլ և ազգին դէմ։ պոյ մի միայն ապարուան ունեցած հայելին մէկ թատրոնը այլև այլ մեղադրելի միջոցներով հիմն մի վեր ասպարել կաղուի։ թերեւս անձնական ատելութիւն կամ վրէժխնդրութիւն մը յուշեցնելու համար։

Նախատինք մ'է ընդհանրապէս թատրոնի և թատերական հասարակութեան դէմ։ վասն զի ոչ ոք ինչ հոյ ժողովրդոյն ընտանեաց հանդերձ հեռանիկ թատրոնին յաղագս համբերելոյ, ուսկու ուս ուսկու հոն յանախելու, սովորութեան վարժուելու վրայ է։ այս սեռակ անկարգութիւններն ու խռովութիւններն ոչ ուրիշ բանի՝ բայց եթէ հանդիսականներու խրախճանելոյ այլ ելս թատրոն յանախել հեռի կեանքնելու համար պակցնելու կը ծառայեն։ Եթէ սասի թատրոնին տէրերը վերնաս մը հասցնելէ նպատակնին։ ինչուան հազարապատիկ աւելի է Ազգին համար։

Դարձեալ ինք է բանը Ազգին դէմ։ վասն զի երբ Պոլսեցեան թատրոնի այս հանդիսարար հասատաութեան մը անկումը կը սեռնենք այլ ելս չը վերականգնելու պայմանաւ։ երբ խաղերի թատրոնին քայքայումը կը նշմարենք այլ ելս չը վերականգնելու պայմանաւ։ մի միայն ապրանսիական ազգութիւն մը թերագրելոյ։ անհնարին զարմանութիւններով հայերէն թատրոնի մը հասատաութեան ձեռնարկել և անկիւ զոհութիւններով ապրանդասպիս անձնուիրութիւններով յիշեալ ձեռնարկութիւնը մինչև իւր այսօրուան ըստ բաւականի գոհացուցիչ վիճակին բերելոյ հասցնող և ապագայ ազգին համար ալ մեծագոյն յոյսեր խոստացող վարդապետն էս Գիլնարին զանազան անկարգութիւններով ու նախատինքներ ցցելով թիւնամանելու և իւր ձեռնարկութիւնն գինքը վհատեցնելու համար ամէն տեսակ միջոցներու դիմելը ոչ ոչ ինչ՝ բայց եթէ հասարակաց վատութիւն մը՝ թէ՛ վարդապետ էֆէնտիի և թէ՛ Ազգին դէմ։ վասն զի մինչ վարձով դիտեր որ եթէ վարդապետ էֆէնտի ազատ հոյերէն ներկայացումներու դադրեցնելով մի միայն ուսանողներն ներկայացումներ ասրա ակէ և մի միայն ուսանիկ հասարակութիւնը դահացնել ջանայ։ թէ երկնապատիկ հասոյի կուներայ։ և թէ խել մը անարդ ցցեր ուսանելու համար։

Ինչ վարձակ։ ինչ խօսք։ որ այդպիսի յիշատակութիւն մը կը գործէ։ ինչ հեգնակութիւնամբ ազգին կը ապրեցնէ մարդոց։ և հասատութիւններ կը ստանայ։ Ի՛նչ մարդ չի կրնար ասոր ընդդիմանալ։ նախ՝ վասն զի Աւետարանը ամենաուսքարար բարոյական մը կը ստանակէ։ երկրորդ։ վասն զի փարդ ազգաս թիւնն իր դպրաւորական մեսի բանանկ ալ ուրիշ բան չէ։ բայց եթէ ոչոյ ուսանանի և մեռոց անիմնական էսկին միայութիւնն ու ճշմարտութիւնը։

Ոմանք որ հարգի մը՝ որ միայն յանդգնած է սառնասրտաբար լեռնագագաթներու ապրելու նշնել։ երբ հոն ուռոած դարմանարիքը պատռելու բլլալ։ ամ մեսնար անոր կրնայ բանել թէ ապրելս չէ։

Ա.յդ ձեռներէց ճանապարհորդը փիրուսոս է։ Ջ'հաւատալ կրնայ բլլալ անշուշտ։ բայց՝ չկրնար բուսիլ թէ ապրելս չէ։

Ա.յս մէկդի թող կենայ։ Մարդ ոչ ուսաի է։ կրնայ էուրիոնը ջնարերեալ աս խորհրդաւոր ինդիրներ պատ կը ձնայ։ բայց նա թէ՝ ապրասիրութեան ոգւով վարուելն և թէ օր մը թերեւս իւր ասոնցպրեալ նպատակին հասնելու համար կը չարուանակէ։ գնա հոյերն թիատրերգութիւններ ներկայացնել՝ թէ՛ վնասուց և թէ՛ նախատանոց համար։

Այսոր վարդապետ էֆէնտի իւր վարչութիւնն ներքեւ հարիւրի չափ ուսանիկ՝ դպրասարի։ որոնց բոլորն ալ միշտ հասատութեան ու ճշմարտութեան շնորհքն իրենց ազգուսաը կը հայիցնեն։ և ասոնք դուրս հարիւրին ընդարձակը ուրիշ կերպով իրենց կենաց պիտոյը հայելու միջոցներէն բոլորովին զրկուի ու թատրոնը կը դառնան։ Անգամ մը եթէ ոչ ասոնք ուսանիկ մերինները յիշեալ հասատութիւնը դադրեցնելու և խոսանուելու վասնզ ին ու գժբաղդութեան հանդիպի։ բոլոր այդ հոյ խեղճ միտանն ու կենաքը ուրիշ ոչ ոչ՝ բայց եթէ թշուառութեանց բոլոր դակութիւն մը։

Խնդրելիս գերասանաց ազգայնոյն բարոյական ինդրոյն վերայ չի՝ ոչ ալ վարդապետ էֆէնտիի ասեն պարագայի մէջ ջատագովութիւն մը ընել է նպատակիս։ սակայն նոյն գիւերասան ներկայացման մէջ եթէ ներելի է պակասութիւն մը նշմարելի այն ալ ինչ վարդապետ էֆէնտիի ընդ պատկանելի այլ թատերական բոլոր պատասխանատուութիւնը նոյն ներկայացման ազգ ապարութիւնը ասարագրոյ վերատեսչին կը վերագրելի։ այսու հանդերձ նոյն գիւերը պատասխանատու անոր մէկդի թողուելոյն ամէն անարդանք ու նախատինք միայն վարդապետ էֆէնտիի անձին դէմ ուղղուած բլլալն պատճառաւ այդ մէկ քանի խռովարար անձանց կողմէն։ իրաւունք մ'ունենան հնարաւորելու թէ այդ ցցերը ու ելի դարձեալ գիտնան մը և վարդապետ էֆէնտիի դէմ ուղղուած թշնամական ասերութիւնն ալ արդեանք էին։ քան թէ օրինաւորութեան պահանջում մը։ որոյ մի միայն արժանաւոր հասուցումի կատարեալ պատասխանութիւն մ'է ամէն ազգասէր և ազնիւ միտ ունեցող առջեւ։

Խնդրելիս։ ։ ։ խմբագիր Ցէր։ որ ներկայս յոգնաս հասարակաց Ձեր պատուական թերթին յուսալիցս թուաքը հրատարակել բարեհաճիք։

Մնամք Ձեզ ամենայն յարգանաք

31 յունվար 1873 ։ ։ ։

1873 յունվ. 29

։ ։ ։ խմբագիր։

Շարաթ աւուր Պասխի մէջ Արիս ապրի անձին գէմ տնանդի դանգատագիր մը կար 50ի չափ սառարգրութիւնք մանկարարի

Այն արդիւնաւոր և նշանաւոր երամ՝ որ ազգին մէջ եղական հանդիսացած է գրեթէ Եր. 32 տարի չարունակ իր ղեկաւարութեան նկատմամբ բնաւ որ եւ է զանգատ մի տեսնուած չէ։ զարմանալի է որ այսոր 50 ի չափ անձինք չենք դիտեր որու դրդռութիւնամբ գանգատը կը բռնուն։ բայց թիչ կըսեն ասոնք։ կը հանդգնանքին ըսել թէ երամիչտ ազգքը իրենց առած գաղերը չեն գիտեր։ կամ եկեղեցւոյ մէջ չեն գանուիր։ Լսածնիք ոչ

Պէտք է գիտնալ նաեւ որ ձայնատարդասասարի մը ազգասէրը գոս ատ է մեսոյն։ եւ անգամանաւ ամեն որ եկեղեցին զըսնուելը իր գաղասականութիւնը չըլլալովին հանդերձ, սակայն Արիս ազգ ամեն կիրակի Ս. եկեղեցւոյ մէջ ազգքը գրեթէ գոնուած է։ յիսուն ասարագրողք պէտք է գիտնան նաեւ թէ։ Արիս ազգ հայ եւ. ոչ՝ չափ ճշիարիտ հայ է որ ազգին նշանաւոր հասարութիւն մը ընելու համար իր գիտերասան հանդիսան ալ գոհած է բաղմաշխատ երկի մը ազգաս։ որ։ մասերս։ ի յոյս գիտի գայ։

(Մորդիրոնէ։ §2)

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՒԹԻՒՆ

ԸԼԼԻՐԱՏՆԴԻՐ ՏԻՒՄԸ

ԸԹԻՇԿԻ ՄԸ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԺՈՂԻՆ ՊԱՂՈՍՄԸ

Սէյիարհոմ անօթի հեղինակին նրչանաւոր գործերէն մին եղող այս հետաքրքրաշարժ վիպասանութիւնն Հայերէն թարգմանութիւնը՝ որ ու մը հասարի բաժնուած է։ այս անգամ երրորդ հատորն ալ Գոլիս ժամանած ըլլալով կրնանք ասի արդէն բաժանորդներն որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնելով Ց. Դավաթեան եղբարց որ՝ ի Զաքմագ ճրլար փողոց թիւ 16։ ընդունին հանիկ նոյն հատորը։

Բաժանորդագրութիւն 9 հատորին գին 70 գր.

Մէկն մի հատորը կէս արծաթի մէճիտ։

Զմիւռնիոյ Ցէտէեան ապարանէն։ ի լոյս ընծայեալ այլ եւ այլ հեղինակութիւններն եւ. դրքերն ալ Դավաթեան եղբարց գրատունէն կրնան ուսանիլ։ ինչպէս որ ալ հոն է բաժանագրութեան կեդրոնը։

Նոյն. կը վաճառուին բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

։ ։ ։ խմբագիր։

Հանիսկէք։ ազն երկաղ Ազգը ձեր պատուական լրագրոյդ միջոցաւ հրատարակել։

ԸՕԴ

Վանայ Սանդխուան փորձարանի ընկերութիւնը իւր չորրորդ վերամանգամ շրջանի ընդհանուր ժողովը ապրիլ գաս ժորի յառաջիկայ կիրակի օրը փետր. 4 ժամ ճիշդ 4ին ի Պաւմ-ջաղաւ Մայր եկեղեցւոյ վարժարանը։

Ուստի կը հրաւիրուիք ընդհանուր ընկերաց եւ մանաւանդ այն անձն հարիւնաւոր Մեծ-անձանց որ բարեհաճին իրենց ներկայութեամբը պատուել ընկերութիւնս ժողովը։ ի Գիմաց դիւանի

Մ. Ա. Կ. Սուրէն։ Զուտ Ա. Հ-թաչեան

1873 յունվ. 30

։ ։ ։ խմբագիր։

Հանեւեւոյ յայտարարութիւնը Ձեր ազգ. գաս լրագրոյն միջոցաս հրատարակելիդ կը խնդրեմ։

Օրատի ապրիլ այսի մարմարանին հանար Հայերէնի Գաղղիերէնի թուարանութիւնն ու. Աչխարհագրութիւն գաս ատաս մի կուրսի դասայաս դիչ ամանակնաս։ ուզողը պէտք է ներկայանայ երեքշաբթի հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը առաւաւաւն ժամը մինչեւ 5 ու. երեկոյեան ժամը 10—11 լամենայս։ նրեն Պիւրլի ճանապ դրատներնակցիկամ ժաքարան դիմոց 30 թիւ մասդաան։

73 յունվ 25 Ցուանկ Ա.նդրէասեան

Ի. Գոլիս

ԱՆՁԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ ԵՒ ՕՄԱՆԴԷՆ ՁԱՐԳՈՒՑ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Գ. Տ ԾԱՆԷԹՈ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գալաթիա։ Փոքր Խան 16

Ցիշեալ վաճառանոցին մէջ կը ծախուին ու. կը գտնուին այլ եւ այլ պարզեւաւոր արմենիաւորներ։ Գանգնօմներ։ միճանկանուութեան մէջ վաճառող ոսմանկերէ։ այլ եւ այլ ֆօտանիներու գլխարկներ եւ տականներ դաս։

1. Օսմանեան երկաթուզեաց բաժինների քիչ կամ չատ քանակութեամբ։

2. Փուքրէի մայր ատանկներ. որք ամեն տարի 6 անգամ կը քաշուին 100 000, 75000, 50000։ եւ այլն պարզեւով

3 Օսմանեան երկաթուզեայ յառաջիկայ փետրվարին քաշուելիք բաժիններուն բրամէանները։ որոց ամենագոյն չանն է 300-000 ֆրանք։ եւ փոքրագոյնը 400 ֆրանք։ Ամբողջ պարգեւներ վաճառողը բրամէաներ դիմնէ 15 գր։

4. Զորրորդ պարգեւը վաճառելոյ բրամէանները դիմնէ 5 գր։

5. Պաքանեայի ատանկներ։ որք յառաջիկայ փետր. 14ին պիտի քաշուին

6. Ամեն տեսակ ժամացոյց։ շղթայ։ Փարիզի Զվիցերի եւ Վիէննայի ոսկիներ գարդեր ատան գնով։

7. Ժամացոյց եւ ուրիշ ոսկի գարդեր

նը խանութ չենքի մը ոչ ելս վրա։

Ինչ վարձակ։ ինչ խօսք։ որ այդպիսի յիշատակութիւն մը կը գործէ։ ինչ հեգնակութիւնամբ ազգին կը ապրեցնէ մարդոց։ և հասատութիւններ կը ստանայ։ Ի՛նչ մարդ չի կրնար ասոր ընդդիմանալ։ նախ՝ վասն զի Աւետարանը ամենաուսքարար բարոյական մը կը ստանակէ։ երկրորդ։ վասն զի փարդ ազգաս թիւնն իր դպրասարական մեսի բանանկ ալ ուրիշ բան չէ։ բայց եթէ ոչոյ ուսանանի և մասոց անիմնական էսկին միայութիւնն ու ճշմարտութիւնը։

Ոմանք որ հարգի մը՝ որ միայն յանդգնած է սառնասրտաբար լեռնագագաթներու ապրելու նշնել։ երբ հոն ուռոած դարմանարիքը պատռելու բլլալ։ ամ մեսնար անոր կրնայ բանել թէ ապրելս չէ։

Ա.յդ ձեռներէց ճանապարհորդը փիրուսոս է։ Ջ'հաւատալ կրնայ բլլալ անշուշտ։ բայց՝ չկրնար բուսիլ թէ ապրելս չէ։

Ա.յս մէկդի թող կենայ։ Մարդ ոչ՝ ուսաի է։ կրնայ էուրիոնը ջնարերեալ աս խորհրդաւոր ինդիրներ գիտնալ։ բայց նա թէ՝ ապրասիրութեան ոգւով վարուելն և թէ օր մը թերեւս իւր ասոնցպրեալ նպատակին հասնելու համար կը չարուանակէ։ գնա հոյերն թիատրերգութիւններ ներկայացնել՝ թէ՛ վնասուց և թէ՛ նախատանոց համար։

Այսոր վարդապետ էֆէնտի իւր վարչութիւնն ներքեւ հարիւրի չափ ուսանիկ՝ դպրասարի։ որոնց բոլորն ալ միշտ հասատութեան ու ճշմարտութեան շնորհքն իրենց ազգուսաը կը հայիցնեն։ և ասոնք դուրս հարիւրին ընդարձակը ուրիշ կերպով իրենց կենաց պիտոյը հայելու միջոցներէն բոլորովին զրկուի ու թատրոնը կը դառնան։ Անգամ մը եթէ ոչ ասոնք ուսանիկ մերինները յիշեալ հասատութիւնը դադրեցնելու և խոսանուելու վասնզ ին ու գժբաղդութեան հանդիպի։ բոլոր այդ հոյ խեղճ միտանն ու կենաքը ուրիշ ոչ ոչ՝ բայց եթէ թշուառութեանց բոլոր դակութիւն մը։

Խնդրելիս գերասանաց ազգայնոյն բարոյական ինդրոյն վերայ չի՝ ոչ ալ վարդապետ էֆէնտիի ասեն պարագայի մէջ ջատագովութիւն մը ընել է նպատակիս։ սակայն նոյն գիւերասան ներկայացման մէջ եթէ ներելի է պակասութիւն մը նշմարելի այն ալ ինչ վարդապետ էֆէնտիի ընդ պատկանելի այլ թատերական բոլոր պատասխանատուութիւնը նոյն ներկայացման ազգ ապարութիւնը ասարագրոյ վերատեսչին կը վերագրելի։ այսու հանդերձ նոյն գիւերը պատասխանատու անոր մէկդի թողուելոյն ամէն անարդանք ու նախատինք միայն վարդապետ էֆէնտիի անձին դէմ ուղղուած բլլալն պատճառաւ այդ մէկ քանի խռովարար անձանց կողմէն։ իրաւունք մ'ունենան հնարաւորելու թէ այդ ցցերը ու ելի դարձեալ գիտնան մը և վարդապետ էֆէնտիի դէմ ուղղուած թշնամական ասերութիւնն ալ արդեանք էին։ քան թէ օրինաւորութեան պահանջում մը։ որոյ մի միայն արժանաւոր հասուցումի կատարեալ պատասխանութիւն մ'է ամէն ազգասէր և ազնիւ միտ ունեցող առջեւ։

Խնդրելիս։ ։ ։ խմբագիր Ցէր։ որ ներկայս յոգնաս հասարակաց Ձեր պատուական թերթին յուսալիցս թուաքը հրատարակել բարեհաճիք։

Մնամք Ձեզ ամենայն յարգանաք

31 յունվար 1973 ։ ։ ։

1873 յունվ. 29

։ ։ ։ խմբագիր։

Շարաթ աւուր Պասխի մէջ Արիս ապրի անձին գէմ տնանդի դանգատագիր մը կար 50ի չափ սառարգրութիւնք մանկարարի

Այն արդիւնաւոր եւ նշանաւոր երամ՝ որ ազգին մէջ եղական հանդիսացած է գրեթէ Եր. 32 տարի չարուանակ իր ղեկաւարութեան նկատմամբ բնաւ որ եւ է զանգատ մի տեսնուած չէ։ զարմանալի է որ այսոր 50 ի չափ անձինք չենք դիտեր որու դրդռութիւնամբ գանգատը կը բռնուն։ բայց թիչ կըսեն ասոնք։ կը հանդգնանքին ըսել թէ երամիչտ ազգքը իրենց առած գաղերը չեն գիտեր։ կամ եկեղեցւոյ մէջ չեն գանուիր։ Լսածնիք ոչ

Պէտք է գիտնալ նաեւ որ ձայնատարդասասարի մը ազգասէրը գոս ատ է մեսոյն։ եւ անգամանաւ ամեն որ եկեղեցին զըսնուելը իր գաղասականութիւնը չըլլալովին հանդերձ, սակայն Արիս ազգ ամեն կիրակի Ս. եկեղեցւոյ մէջ ազգքը գրեթէ գոնուած է։ յիսուն ասարագրողք պէտք է գիտնան նաեւ թէ։ Արիս ազգ հայ եւ. ոչ՝ չափ ճշիարիտ հայ է որ ազգին նշանաւոր հասարութիւն մը ընելու համար իր գիտերասան հանդիսան ալ գոհած է բաղմաշխատ երկի մը ազգաս։ որ։ մասերս։ ի յոյս գիտի գայ։

(Մորդիրոնէ։ §2)

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՒԹԻՒՆ

ԸԼԼԻՐԱՏՆԴԻՐ ՏԻՒՄԸ

ԸԹԻՇԿԻ ՄԸ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԺՈՂԻՆ ՊԱՂՈՍՄԸ

Սէյիարհոմ անօթի հեղինակին նրչանաւոր գործերէն մին եղող այս հետաքրքրաշարժ վիպասանութիւնն Հայերէն թարգմանութիւնը՝ որ ու մը հասարի բաժնուած է։ այս անգամ երրորդ հատորն ալ Գոլիս ժամանած ըլլալով կրնանք ասի արդէն բաժանորդներն որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնելով Ց. Դավաթեան եղբարց որ՝ ի Զաքմագ ճրլար փողոց թիւ 16։ ընդունին հանիկ նոյն հատորը։

Բաժանորդագրութիւն 9 հատորին գին 70 գր.

Մէկն մի հատորը կէս արծաթի մէճիտ։

Զմիւռնիոյ Ցէտէեան ապարանէն։ ի լոյս ընծայեալ այլ եւ այլ հեղինակութիւններն եւ. դրքերն ալ Դավաթեան եղբարց գրատունէն կրնան ուսանիլ։ ինչպէս որ ալ հոն է բաժանագրութեան կեդրոնը։

Նոյն. կը վաճառուին բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

։ ։ ։ խմբագիր։

Հանիսկէք։ ազն երկաղ Ազգը ձեր պատուական լրագրոյդ միջոցաս հրատարակել։

ԸՕԴ

Վանայ Սանդխուան փորձարանի ընկերութիւնը իւր չորրորդ վերամանգամ շրջանի ընդհանուր ժողովը ապրիլ գաս ժորի յառաջիկայ կիրակի օրը փետր. 4 ժամ ճիշդ 4ին ի Պաւմ-ջաղաւ Մայր եկեղեցւոյ վարժարանը։

Ուստի կը հրաւիրուիք ընդհանուր ընկերաց եւ մանաւանդ այն անձն հարիւնաւոր Մեծ-անձանց որ բարեհաճին իրենց ներկայութեամբը պատուել ընկերութիւնս ժողովը։ ի Գիմաց դիւանի

Մ. Ա. Կ. Սուրէն։ Զուտ Ա. Հ-թաչեան

1873 յունվ. 30

։ ։ ։ խմբագիր։

Հանեւեւոյ յայտարարութիւնը Ձեր ազգ. գաս լրագրոյն միջոցաս հրատարակելիդ կը խնդրեմ։

Օրատի ապրիլ այսի մարմարանին հանար Հայերէնի Գաղղիերէնի թուարանութիւնն ու. Աչխարհագրութիւն գաս ատաս մի կուրսի դասայաս դիչ ամանակնաս։ ուզողը պէտք է ներկայանայ երեքշաբթի հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը առաւաւաւն ժամը մինչեւ 5 ու. երեկոյեան ժամը 10—11 լամենայս։ նրեն Պիւրլի ճանապ դրատներնակցիկամ ժաքարան դիմոց 30 թիւ մասդաան։

73 յունվ 25 Ցուանկ Ա.նդրէասեան

Ի. Գոլիս

ԱՆՁԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ ԵՒ ՕՄԱՆԴԷՆ ՁԱՐԳՈՒՑ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Գ. Տ ԾԱՆԷԹՈ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գալաթիա։ Փոքր Խան 16

Ցիշեալ վաճառանոցին մէջ կը ծախուին ու. կը գտնուին այլ եւ այլ պարզեւաւոր արմենիաւորներ։ Գանգնօմներ։ միճանկանուութեան մէջ վաճառող ոսմանկերէ։ այլ եւ այլ ֆօտանիներու գլխարկներ եւ տականներ դաս։

1. Օսմանեան երկաթուզեաց բաժիններ քիչ կամ չատ քանակութեամբ։

2. Փուքրէի մայր ատանկներ. որք ամեն տարի 6 անգամ կը քաշուին 100 000, 75000, 50000։ եւ այլն պարզեւով

3 Օսմանեան երկաթուզեայ յառաջիկայ փետրվարին քաշուելիք բաժիններուն բրամէանները։ որոց ամենագոյն չանն է 300-000 ֆրանք։ եւ փոքրագոյնը 400 ֆրանք։ Ամբողջ պարգեւներ վաճառողը բրամէաներ դիմնէ 15 գր։

4. Զորրորդ պարգեւը վաճառելոյ բրամէանները դիմնէ 5 գր։

5. Պաքանեայի ատանկներ։ որք յառաջիկայ փետր. 14ին պիտի քաշուին

6. Ամեն տեսակ ժամացոյց։ շղթայ։ Փարիզի Զվիցերի եւ Վիէննայի ոսկիներ գարդեր ատան գնով։

7. Ժամացոյց եւ ուրիշ ոսկի գարդեր

թու հետ կապուած և օրագիս թէ խարու. երաշխաւոր են, չենքի մի դարերու. պէտ՝ բաները իրարու հետ կապող ոգին ատատուածոյին չարդիս մ'է, որ անոր նշանակութիւնը մասոց ասաչին հրբեռն կը բանայ, երբեմն կը ծածկէ։ Այնն մէկ հատուածը կատարեալ իմաստ մը ունի։ որ միւսիներն կատարելութիւնն ու. ամեն մասոնց մէկ սեղ դարան խորհրդոց միտքը կը դծագրէ։ Մէկ հատիկ դէրի. ար հաղին՝ մինչեւ այն ատենն անծանաթի բարոյական դէպերցիութիւն մը կը դանէ, և անհանութեան գաղափար մը՝ որ նոյն իսկ ոսրարչութեան թելադրատէն ալ դէր ի վերոյ է։ Յատուածմէ գատ մի կրնար կատարելութեան այնքան իսաքալը և գաղտնարն ատատրելը, որ բացատրութիւն մ'է, միանգամայն և սեղմնատիպ։ ուր մարդ. վերնար պատրաստելի բան մը գտնել։ կամ բան մ'ատերցնել կամ. դանատ ամեն դրքերն ատարեր և. բոլորային նոր դիրք մը։ որ ոչնախընթաց ունի։ և ոչ իրմէ ետրքը նրման մը կրնայ օնենալ։ (Շարունակելի)

մեծ հարստութիւնք կը հոգնին։

8. Յունվարի։ Վիենայի։ Փարիզի եւ Լոնդրայի հետ քսմիսիոնով Պանքայի առտուտ կցլայ։ Երաշխաւորութիւն առնուելոյ։

NORTHERN

ՆՈՐԹՇԷՐՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՆՏՐԱՅԻՆ ԵՒ ԱՊԵՐՏԻՆԻ

2,000.000 Լիրա Սմէրլին գրամագլուխ

Այս ընկերութեան գործակալին իշխանութիւն տրուած է հրդեհի դէմ չնչաքեր։ կարասիներ եւ վառելանիւթ ապահովելու։ ինչպէս նաեւ կենաց վերայ ապահովութիւններ պայմանագրելու։

Ապահովիայ կրաւորներն եւ ինչասներն անմիջապէս կը վճարուին տարեգրուելէն։

Դրոշով։

ՍՏԻՒԱՆ Մ. ՓԷՕՆ

Ղալաթիա Փարագէօյ։ Ճէրէմիա խան

FER QUEVENNE

APPROUVÉ PAR L'ACADÉMIE DE MÉDECINE,
AUTORISÉ PAR CIRCULAIRE SPÉCIALE DU MINISTRE.

ՖԵՐ ՔՎԷՆՆ

Բժշկական ճեմարանէն հաւանութիւն ստացած։ եւ պաշտօնէին յատուկ շրջաբերականով հրամայուած։

Քէվէնի երկաթը (շէրեկ թօպու) արեան նուազութենէ կամ տկարութենէ յառաջ եկած ամէն հիւանդութիւնները կը բուժէ։ տուանց դործածողին ախորժակը օգնելու։ եւ երկաթաւոր դեղոց ամենէն ազդեցիկ։ անխոցելին եւ արագն է։

Փարձը հաստատեց թէ Քէվէնի երկաթաւոր բաղադրութեանց ոչ մէկը Քէվէնի երկաթին չափ դիւրամարսելի է երբոր չափով դործածուի։

Դոստատու Փարիզի բժշկական ճեմարանին Պաշտօնական։

Քէվէնի երկաթը կը ծախուի 100 չափով մէկը 3 1/2 ֆր.

200 հատադեղով մէկը 5 ֆր.

100 » մէկը 3 ֆր.

Ընդհանուր մեներակայ Փարիզ Ռիւ Տէ Գոզ—Ամ մէկոյսը 14։ Էմիլ Ճէնովրի քով։ եւ ամէն դեղարանները։

Քէվէնի գինին եւ միւսիկալ դոյնդրանին դրաշնիքը սքեսաք է պահանջել։

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

ՐՕԲ ՊՕՅՎՕ ԼԱՖԷՔԹԷՈՐ

Հաւանութիւն ստացած Գաղղիոյ, Պէլճիոյ, Իսպանիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ։ եւ Ցօրմիոյ Դիւրիոս Սէն—Ժէրմէն ատարագրութեամբ վաւերացած։

Աբիւնը մաքրող դեղերուն մէջ այս չիրուպը միւս առոյգին տեղը բռնած է։ թէ իր ազդեցութեամբը որ 25 տարիէ ի վեր փորձով հաստատուած է։ եւ թէ իր մինչեւ յուսակոնի բաղադրութեամբը։ Հիմնովին կը բուժէ աւանդ տոցիկն։ մարմնի հիւանդութիւնները։ որդան խոցը։ եւ ննդաբերութենէ ու չափահասութենէ պատճառեալ հիւանդութիւնները։ նմանապէս եւ մանաւանդ թէ նոր եւ թէ հին տարափոխիկ հիւանդութիւններու։ որք քրքահիւսի տոցիկով եւ բաներ որ բոլորովին չեն բուժիր։

Կը գտնուի Փարիզ Ռիւ Տէ Գոզ 42։ եւ Կ. Պոլիս Տէլլա Սուսայի Օնանեանի։ Ղէ լիցի։ Զօպանօղլու։ Գալատիայի եւ Ալեքսանդրիոյ դեղարանները։

BÉNÉDICTINE

ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ

ՊԵՆԵՏԻԿԵԱՆ ԿՐՕՆԱՎՈՐԱՑ ԸՍՊԵԼԻՆ

Այս հռչակաւոր քմպելին պատճառ մեծ յորդորած է հաստատակամութենէն։ եւ ամէն տեղացիներու վրայ կը գտնուի թէ՛ տուներու եւ թէ՛ ճաշարաններու մէջ։

Հաստատակամութենէն այս քմպելին խառը սեռերուն բերն զդուշացնելոյ համար որք քանոյ անսանոյժ եւ առողջութեան վնասակար են։ բան Պէնէտիքթինի արտադրութիւնն պատրաստելու եւ վրան գտնուած նիշերուն ու նշանները հոս կը դնէ։

Կը գտնուի Կ. Պոլսոյ գլխաւոր դեղարանները։

ԷՐԿԱԹԵԱ ՊՕՅԼԻԹԻՒ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՋԱՅԻՐ ԸՍՊԵԼԻՆԵՐ ՇԻՆԵԼՈՑ ՀԱՄԱՐ

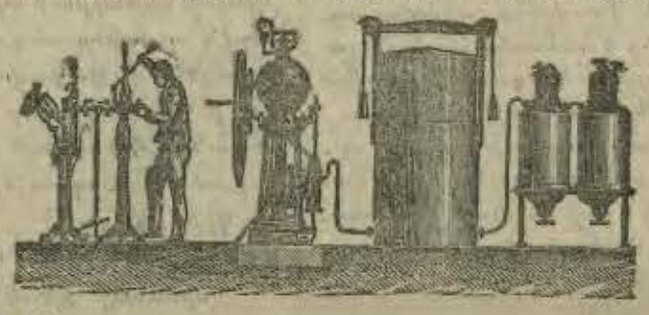

Յինչպէս են Լիմնատա։ Շարբէլլ։ Սոսա—պաթէր։ Փրիքոսոր գինիներ։

ՀԼՐԻԹԱՆ ԼԱՇԵԼԻ

վիրոյեալ եւ շքանշաններով վարձատրեալ մեքենագործէն հնարուած։

Փարիզ Ճօսաբ Բոսսինիէր թիւ. 144

Այս գործիքներն իրենց զօրութեան սահմանին հասնելուտ սրը 25էն մինչեւ 1000 պատակ (չիչէ) ամէն տեսակ կոշտոր քնդրի կրնան շինել։ եւ մինակ ատանը են որ առողջապահական եւ բժշկական ամէն կանոնաց եւ արուեստական դրութեան գոհացուցիչ կերպիւ կը պատասխանեն։

LLOYD SUISSE

ԼՈՅԴ ՍՈՒԻՍ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ

(ՍԻՒԻՍԻԱՅ)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՆԹԷՐԹՈՒՐՏԱ

Այս ընկերութեան ի. Պօլսոյ գործակալութիւնները (սանէնիօ) արտօնուած են Յոանեսի, Ֆրանս. եւ Գեսի վերայ վաճառք ապահովելու։

Առատ մանրամասն տեղեկութեան համար դիմել տարեգրագիրը։

ՀԷՐՄԱՆ ՀԱԼՊԻՆԻ
բնդհանուր Գործակալ
Գալաթիա
Քարանթինա փողոց թիւ 2

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԲԼԷՍՍԸ
Գործակալ
Ի Պահճէ գաբուկ թիւ.

Eau et poudre Dentifrices

PERFECTIONNÉES PAR DOCTEUR

J.V. BONN

ԱԿՈ ՃԵՐՄԿՑՆՈՒ. ՓՈՇԻ ԵՒ ՓՈՇԻ ԿԱՅԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԱԼ.

ՏՕԿԹՈՐ Ժ. Վ. ՊՕՆՆ ԲԺՇԿԻՆ

Այս ջուրն եւ փոշին ուրիշ ամէն ջուրերէ եւ փոշիներէ դերազանց է իր անուշ հոտովը եւ փղանակոր յատկութիւններովը։ են ատանց տմենէն ալ հարիւրին 40 փոր դնողները ծախուի։

Ամէն գլխաւոր դեղարանաց եւ անուշահոտութիւնք վաճառողաց քով կը գտնուի։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
Պ. ՊՕԼՍ ՋԻՆԷՎԻ ԽԱՆ

ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

31 ՅՈՒՆՎԱՐ

ՕՍՄԱՆԱԿԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ԱՐԺԷՔ 100 ԳՐՈՒՇԻՆ

Լոնդրա 3 ամիս գուրուշ 110 30—111

Փարիզ 23. 30

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄԱԳԻՐ

31 ՅՈՒՆՎԱՐ

Ընդ. լիրա	գուրուշ	110.10
Դարսլէոնակի	»	87.10
Իմպէրիալ ռուս	»	89.15
Քրբիմիդ	»	51.20
Լինդ ֆրանք	»	—
Չինդոց	»	102. 5
Գվինէ	»	113.

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊՕԼԻՍ 31 ՅՈՒՆՎԱՐ

ԱՐՄՏԻՐ

Ջորեն կարմիր	Պէսարապիա	40	—42
» »	Ազագ	38	—42
» »	Պարչըք	30	—32
» »	Պուրսա	30	—32
» Թէ քիրտաղ		—	—
» կակուղ	Ազագ	42	—47
» »	Պէսարապիա	32	—35
Պիրտա թուանա	»	38	—40
Ջորեն կակուղ	Պուրկազ	—	—

ԼԷ Տ'ԻՐԻՍ ԲԻՎԷՐ

Մորմի բնական եւ գունաւոր թարմութեան եւ գեղեցկութեան համար տիկնանց խիստ հարկաւոր եւ ընտիր օճառ։

Լ. Թ. Բիվէրէն հնարուած հաղարիւրիթիթով

Ընդհանուր մեներակայ Փարիզ Պուլվար ար Ամբրասուրի թիւ 10ն

ԱԿՈՒԱՅԻ ՋՈՒՐ ԵՒ ՓՈՇԻ

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԱԼ

ՕՐԻՇՈՐ Ժ. Վ. ՊՕՆ ԲԺՇԿԻՆ

Այս ջուրն ու փոշին ուրիշ ամէն սեռակ ջուրերէն ու փոշիներէն հարիւրին 40 ա ժամ գնով կը ծախուին։ բայց անուշահոտութեան եւ սպասիպրութեան կողմէ դասենն ալ կը գերազանցեն։

Ամէն գլխաւոր դեղարանաց։ վարսավարաց եւ հոտավաճառաց քով կը գտնուի։

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ՆՈՐԹԼ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Բուն դրամագլուխ	Սնդղ.	Լիրա	2000000
Մինչեւ 1871ի վերջը հրդեհին համար ապահովի դրամ	»	»	528·803
Շահէն ուելցած	»	»	250·000
Հրդեհի հիւղին տարեկան հասոյթը	»	»	708·000

Այս ընկերութիւնն 1809ին կազմուած։ եւ իր դրամագլխէն զատ՝ շահէն ուելցուցած մեծ գումարովն աշխարհիս ամենէն մեծ ընկերութեանց կարգն անցած է։

Մայրաքաղաքիս փաճառատանց։ ինչպէս նաեւ Ի. Պօլսոյ եւ Գալաթիոյ մագազինաց մէջ գրուած մանաւորաց փաճառքներն ապահովելէ զատ։ նաեւ տաներ։ խանութներ։ փաճառատուներ գործարաններ եւ կալասներ կապահովէ թէ՛ Ի. Պօլսոյ եւ թէ՛ շրջակայ գիւղերէն մէջ։

Ամէն մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ կամ ապահովութիւն բռնել ուզողները պէտք է դիմեն Գալաթիա Գէնէրալ Ագենսի խանը։ թիւ 9 առ. Պ. ՈՒԻԼԵԷՄ ԲԱՍՅԱՆ որ ընկերութեան գլխաւոր գործակատարն է։